

min Frygt, og dersom den højtærede Minister kan betage mig denne, vil han ikke blot glæde mig, men de mange Tusinder af Mænd og Kvinder her i Landet, der aarlig i en Række af Aar have afset store Summer til det private Skolevæsen, samtidig med at de skulle ofre det samme som hidtil til det offentlige Skolevæsen, et Skolevæsen, som de slet ikke benytter. Det forekommer mig, at naar Tusinder af Mænd og Kvinder ofrer store Summer ud over hvad de ere pligtige til at ofre til det offentlige Skolevæsen, skal man ikke gøre dem det saa besværligt som muligt, naar de paatage sig Ansvar for deres egne Børns Undervisning og Udvikling. Til disse Bemærkninger skal jeg indskrænke mig.

J. Scavenius: Der er et Par enkelte Spørgsmaal i det foreliggende Budget, som jeg vil gøre nogle Bemærkninger om, skønt vel nok det væsentlige af det, jeg havde tænkt mig at sige, allerede er udtalt fra forskellig Side. Naar den ærede sidste Tale omtalte de i Aaret 1889 indstiftede etaarige Fortsættelseskursus og paa en Maade dole-rede over, at de, da de bleve vedtagne her i Rigsdagen, gik igennem ad en Slags hemmelig Vej, saa maa jeg dog benægte dette. Der forelaa den Gang en Skrivelse fra Ministeriet til Finansudvalget, i hvilken der blev gjort klart og tydelig Rede for, hvad det var, man vilde, nemlig at man vilde holde op med de gamle moutradske Kursus og indføre disse ny etaarige Kursus. Udvalget sluttede sig hertil, og da Tiden jo dog sjælden er saa overordentlig rigelig tilmaalt her i Tinget, saa var det ganske naturligt, at hverken den daværende Minister eller Finansudvalgets Ordfører nærmere omtalte, hvad alle syntes at være enige om: der er ingen Grund, synes mig, til at holde lange Tale om, hvad man ved gaar igennem uden Tale; thi det er dog Resultatet, det kommer an paa — ikke hvad der siges. Som sagt enhver af Tingets Medlemmer, der den Gang vilde læse Bilagene til Undringsforslagslisten, kunde se, hvad Sagen gik ud paa; der fremkom ingen Indvendinger, og saa var der altsaa heller ingen Grund for den daværende Minister til at svare paa de Indvendinger, der ikke fremkom.

Man har i de senere Aar været mindre vel stemt over for Realskolerne og den Bevægelse, der har givet sig til Kende gennem dem, end man tidligere var. Denne Mindre-Bestemthed kan jeg til en vis Grad forstaa, thi Realskolerne have maasse taget et noget stærkere Opsving, end ønskelig var. Det er muligt, at man er gaaet noget vi-

dere, og er gaaet noget stærkere frem, end det var hensigtsmæssigt, og Misstemningen herover har jo givet sig et meget stærkt Udtryk i Aar, idet Finansudvalget har indstillet alle Forhøjelser til Realskolevæsenet til Forkastelse. Man vil altsaa standse, og det kan man jo ogsaa gerne gøre. Jeg vilde, hvis jeg var i den højtærede Ministers Sted, sige: Ja vel, saa standse vi, og saa skal der heller ikke fra Ministeriets Side indtil videre komme noget Forslag, om at forhøje Tilskud eller give ny Tilskud til Realskoler, og jeg er overbevist om, at efter nogle faa Aars Forløb vil det ærede Tings Medlemmer komme og anmode om Tilskud saa til den ene og saa til den anden Realskole. En meget stor Del af de Skoler, der nu saa Tilskud, er kommen ind paa Finansloven gennem Andragender fra dette Tings Side; det er altsaa dette Ting selv, som har udøvet et meget stærkt Tryk paa Ministeren og har opfordret ham til at tage snart en, snart en anden Skole op paa Finansloven. Endog saa i de sidste Dage inden 3dje Behandling er det hændt, at man er kommen og har sagt: Na, Herregud, kan ikke ogsaa den eller den Skole saa et Tusinde Kr. om Aaret! Nu har Bladet vendt sig, nu vil man slet ikke mere give noget dertil. Det jøvner sig nok, naar man blot nogle Aar holder tilbage og ikke irriterer den Stemning, der nu er oppe imod Realskolerne. Jeg tillader mig at sige noget lignende om Forslagene vedrørende ny Kirkers Opførelse og Præstegaardsjordens Indkøb. Ogsaa der har der sikkerligen — ikke alene fra Ministeriets Side, men ogsaa fra dette Tings Side — været vist en ikke ringe Eger for at saa Kirker byggede i de fattigere Egne af Landet. Nu synes man at ville være noget mere økonomist, og man benytter sig da af, at der i de sidste Aar Aar har foreligget en Præstelønningslov, hvori der er optaget Bestemmelser om, at i alt Fald en Del af Præstegaardsavlingerne skulle sælges. Dette benytter man sig af til nu at sige: vi ville slet ikke have med den Sag at gøre, saa snart der er Tale om en saadan Omordning af de nuværende Præsteforhold, at en ny Præstegaard vil være nødvendig, saa sige vi nej, og kun de enkelte Steder, hvor man kan nøjes med et Kapel, der sige vi ja. Det er et Standpunkt, som ogsaa kan indtages, og som der i og for sig kan siges meget for. Men hvis det nu skulde hende, at det har længere Udsigter med denne Præstelønningslov, end det lader til, det ærede Udvalgs Flertal mener — og jeg tillader mig at tro, at Udsigterne ere lange nok — saa tror jeg